

וְהַ

ספר רביעי

הַלְכָתִי חֲמֵשׁ. וּזְהוּ סְדֹרֶן.

הלוּכוֹת אִישׁוֹת. הַלְכָה גִּוּשֵׁין. הַלְכָה יְכוּם וְחִלְצָה. הַלְכָה נָעָה בְּתוּלָה. הַלְכָה סָוָתָה.
וּמִצּוֹת הַגְּנָלִים בָּהֶם מִפּוֹרְשִׁים בְּשָׁמוֹת בְּמִקְמוֹת:

הלוות אישות

בכללו ארבע מזות, שתי מזות עשה, ושתי מזות לא תעשה, וזה הוא פרטנו:

- א) לישא אשה בכהונה וקידושין. ב) שלא חבעל אשה בלבד כהונה ובלא קידושין.
ג) שלא ימנש שאר כסות ושותנה; ר) לפרוות ולרבנות ממנה;

וביאור מזות אלו בפרקם בלבד:

בְּרִית מָשֶׁה

פרק ראשון

מניד משנה

פ"א ב ובאחד משלשה דברים וכו' בביאה ובשדר מהתורה ובכף מדבר סופרים. וזה נון קוף טוין כמו שכך מילני קופלים טהלי למו קדוטי כך קומה קימה מדלה עטמי וכל נון גנומל צחטם מיג' מנות כי לצי מלוא. ואנו מהי כמו שאלמי' לאנטומי העד לרצינו פלנו נגרא נקפלו ומלטן

א קודם מתן תורה היה אדם פוגע באשה בשוק אם רצחה הוא והוא לישא אותה מכנימה לחך חכם ורשותו אין לה עבירה כי שפחתה

ביהו ובעולה בינו לבן עצמו ותהייה לו לאשה. כיון שנחנה חורה נצטו ישראל שם ירצה האיש לישא אשה יקנה אותה תחולת בפני עדרים ואח"כ תהייה לו

ב לאותה שנאמר כי ייקח איש אשה ויבא אליה: וליקוחין אלו "מצות עשה של חורה הם. ובאחד משלשה דברים אלו האשה נקנית. בכיסף. או בשטר. או בבייה. בכיה ובעטר מהתורה. וככיסף מדברי סופרים. וליקוחין אלו הן הנקראין קידושין או אורוסין בכ"מ:

דעתם וגנום עלייה מוחן מבעלה גוון מים
ממיינון מומטו וגה פציגו לדין מומיינון
מדולוריימן וקס כו ע"כ לדלצקי סופרליס
ציית

מקרה וקדרין ניה דנרי קופטיס נצורה מוקהום (דך ק"ל) עילוג מקוות כטוטלטם בגולד ספק כטוטלט טגולד ספק זליגס צנו נומטעלטן כיהם מן פנגלה וכנדקה מן סטץן ספק אם דנרי כטשרו ספק הין זנס

מש' פ"א ב ובסוף מרד"ס בוי. (ה"ס עין מ"ז מולש ניעור עשיין גמ"ז כל צי"ג מדורם סס נקלוט דבורי קופלייט

מגן דווילס וטיפת וטל' נמה למלה שפכו נפקי עדות י'ע' (ב):

מגנול עוז מקרלו מגן דבָר סכמוכ גַּסְתָּה מִלְחָמָה
קִימָד אֲפָמָה נְעָצָה וְזֶה עַלְתָּה נָאָה וְסִילָעָן מִזְמָרָה
עַלְמָנוּ גַּנְקָלָמָן גַּדְמָה וְזֶה רְוֵתָה נְקָרָמָעָן וְעַלְמָה
מְגַרְבָּה בְּרָה בְּרָה בְּרָה בְּרָה בְּרָה בְּרָה בְּרָה בְּרָה
עַלְמָנוּ גַּנְקָלָמָן גַּדְמָה וְזֶה רְוֵתָה נְקָרָמָעָן וְעַלְמָה
וְזֶה גַּנְגָל גַּנְקָלָמָן גַּטְמָה, וְסֶם נְקָלָה וְכָמָה

לחם משנהה

משnoch למלך
ג' א ב וכמה מרים' ב', ר' עין מ' ס' ק' דלעט' דכוף דגבי קופיפס קלי לא מ' מ' קדרות' מוסס יוננו, עיין נב' ס' כתני סמחנער נקון פ' מפלטן אלו זין ו' נמי פאלטן

פ"א ב וככפת מדורי סופרים. עמדו כל רינוויל וטל מטוס לכל דבר הנגמר נאבקו לו גנוזיה צוחה או צייר מליחת כס נקלוליס דנאי קופליס

וילוי מורה קמיהה נקנית (פרק ט'): מילוי לתי יומן למד צילה מעתה
תימל נערת קמיהה קייל מעתה לא הילוי צער ע"כ ודרוי ע"כ צער נפקה נון
געמה

כמו זכרנו נס' קמאנז, וה' ס' צער נמי נמל מוקהך דו-וילט וויטה, וו' ג' מה' המר קא-וואן
מן קמולה כבד נטהן מלכיזיו נל' וס' צפוגה פטיליה קומונג'ן ז' ז' גמאנין קמאנז ומירין דנטונג ז' צען

מנדל עז

ונגדו וכן עלה נאג' וצ'ילין מליחם ומאנדרין מלקרלו לא רטיח דפליגו גלמול צ'ימוד מעטנו. נאכלת צ'טוקם וכן רוטי לאראמין^{ל'} צ'טאנק: בין שנתרנה תורה נשתנו עד כי יתקח חס' באה. פליק קמ' לדיקוטין (ז' 7): ב' ולוקוחון אל' עד מ' מלחוסינה. ריט פליק קמ' ודיקוטין (ז' 7).

*

הנה בדוח גתורה שמשמעותו צרכו לשלם לה כחובות כסחיה בתולח מאתים וקוקיטים כמי שدوا בעזם מהן פונט כמי טדור, ובוiar גוריא בטימן שייח סקייד שתגנו לסתוב סך גחל חזה כשהיה כמי זול מאי בשולם בימי רבותינו הראותונם שהוו זוקט כמי טדור שהוא רק שני זוכרים היינו שני גילדין בוטלאנד שההה כירעו כתובה שהיו נהגין ליתון לבתולה תיק והוביט ברוב המקומות עיה רובל שהיו מעת יותר מארבעים דאלאר, ואני שבימי מהורייל היה וקוק כבר חמשה זוכרים ובימי מהורייז היה ששה זוכרים שנחטייר מי שלש ומיט לא גבו לבונבה דבוחלה אלא פ'יה רובל מטעם שכטב הנרייא שם ממש שעדיין הוא יותר על שער הכותוב, וזה רוצח שטא גם על תולעת הכתובות שלא מהא קלה לונזאה, אבל כמיינטן שארכعيش דאלאר ואני יותר מזה אים כלום משש להמנע מניזסן אפיל אגלו עני שבגעניט יש לנו להריב לכלם מאתים וקוקים ממש כמו שנבו בזמנם רבתינו הראותונם שתיקנו לנו לסתוב וקוקיט בכתובת, וכבר באורתי בארכית בחשובה בהודש חמוץ העבר (להלן סי' צ'יא) אך כתבתי שמחמת שמלחה חרודה זאת צריך לפשר הוות

אבל יש לנטשי והנה זה כמה שנים וגם חווית שבבי הבלה וקרובייה עשוitis הסעהה, שהזאותה הסעהה שגיא חיזב על החתן והוא כעת בדין כתובה הרכישה לו כספית, אבל לא שיד לחיביו לנטשי שלוש משוט שאון ערין פרקמטי בזוג אבל אם עשו סעהה גוזלה בדמיט ורבים יותר מדור סתום איטשי שלפי מזבם באמד שלא מחתמת דהחותן רעה בה הוא מתחייב עכיס נמי ואצחאה שדריך איני במצבם כאומד עושית, והמ זה לא מסאי אבל הוא לפחות דבר ברור וניכר יש לפסר בזה *

זאנן ברול גוא מה שוואשה מבנחת לבעל מעד הטעיבות, וכטבון שברובא דרובא אף בזמננו שנישאות בוגרונות דאב, והקדוניט כתלייס אב המם והמתהייבים, ובזמננו גנטם היו כתובות והכתובה והמ הרבה מהות שאות בזמנם אחר זה, אבל מעתנו טככטהה אין כתובין שום דבר פרטיא אלא נסח שהוא לכל אבל כתובין זה כתוב תנאים ומון לטני זה, והרבת אין טתבון זה בזער אלא מוסקן לטני ציט. ואיטה חלוק גדול לדינה ובוגרונו בشرط התנאים גבאי כתנתגרשה או נחלמנה נם ממעבדי וכשלא ננתנו בשטר אינה גנטה אל מא בגין. והמ איטה חלק אטאלט ולייחסו להעדים או אין זוכרים סייא בעל נטנו בשבעת גנטוי מלוג גם משות והפזים שיש להאשה מארה ירושה ומם כמה שגוריותם קדם וגישואין ונתנו לה מתנות ולא הכניהם לבלה בתורת גודגיא שחבעל

יכול סירות וגהני והוא של תאהה ואם אין יוזען לבעל אינו יכול פירות וחלמה כריש בכתובות דף ע"ח ע"א ובמאות שחיו לה בגאנק עיין באג'ם אה"ע ח"א סיומו ק"ד. וכשנתגרשה צרך לחתור לה כל גיטם הקיימים אבל על אלו שנאבדו אף בשיערו פטור מדין שמירה בבעלם כדامر ובא בבי"מ דף צ"ו ע"ב ומיטק דאך רמבייח לא פלוג ע"ז, וכשכלרכט אף ברשותה צרך לחתור לה הדמים שלקה מהליך.

*

ומתנות שנתנו להם מצד החתונה לא ברור כלכך לעניין מתנות הדאורחים הקראוטים, דכמתנות שנעננו הדורים שנונתנו מתנות גוזלות דוא וראי דגונתו לשנותם רק אעדחא דיהו הנישואין קימין, אבל הוא רק כשבומן קזר נחפהיה, אבל נשנופדרו בנירושים לאחר הרבה שנים וכ"ש כיש לם בנים ובנות שברר יש להם התברבות עצמי לייא אומדנא זו כל כך, והוי כספק השקל שיש לחוק בינייהו, וטוב שיקחו להה אינשי המכירין אותו היטב, אבל בכל דבר שיהו ספק להם בזאמדנא יחולקו בינייהו, וגם לגלוות لهم שיזיו בדברים שיצטרכו לפשר בינם בדרכם ות

ווגני דידן,

משה פינשטיין

פ"ט

בעניין ערויות דקדום מית ומשפחה שנטמעה

ח' דעשיות תרצ"ד, לובאן
לבבディ דידי הרטיג יעקב ראניגואן ברגיריאם
מאודושקאווץ' שליט"א.

א' ערויות לפני מית ומיט לא נפלו משה האחרון ומיריט חנן בסוף קידושין דף ס"ב ע"א קיים אברחים כל הלוורה, שמעתי טקשיון דאייל גם יעקב מטהכא קיים כהית ואיך לך כי אחות. אבל לע"ד לי' כלום דהא כי אחות ריק ע"י קידושין נאטרו וקדום מהון תורה לא הי' כלל צנוי הפסיק קידושין, ואיטור איא לבני נח אינו מ דין חפיקת קידושין וקנין בתאהה ולא שיד קניון וה לבין אילו לאחד ולילד וזה מות כי' טיט טפלים חי'יך וрок אישות כוח חי' קודם מית, וככזין גם אחר מית לא נאטרו קרוביות האשות ונמצא שלא הייל שום איסור דבר' אחות כלל. ומה שאיטור לריע אשוח אבוי לבין אף אחר מיתה בסנתוריין

וכיבכ בעיטה (וכמבה שחקשה זה בס' קתלה יעקב). יותר יש לתמזה הא אירוי בגין גמי בטעיו שנחערב עבר ובעבד אף ספק פטול מרים וטיט הקלו באשה. ההגנון לע"ד דבר חדש והנה בקדושון זך ע"א ע"א איתא משפחה שנטמעה נפמעה וכותב הרין שם (זרף ל' ע"א מדפי היריך דיה משפחות בית הרציטה) שאף בויהיזו כו' דפסיטה לו' שאין בין העוהיזו ל'מו' המשיח לעניין מצות כלות ולכנ' כי היכי דחוינו שאליהם לא יגלה משפחות המסתמען אף אנו אין עליינו לגלוון ואין רשאין בכך עי"ש. ומחייב זה מהרמב"ס פ"ב מלכים ה"ג שכבת אבל אינו אומר על שם בחוקת כשרות זה מבור זהה עבד שהדין הוא משפחה שנטמעה נטמעה לשלאו וזה, שהדין הוא, שמעה אף עתה הדין כו' ולא שאו יתכשו ר' וכן פסק הרמ"א בסעי ה'. ומברכת כו' דאליל' היו מהויבין עתה לגלוות פטולי משפחות כדי שלא יכשלו הרבה בנ"א כתטא כמו שמויבין בשאר איסטרון זאייה טעם הוא שלא לגלוות מהמת שלפעדי לאו חיו מתרין הא עכ"ס עתה אסורי ומחויבין להטיר התקללה ומטרש בגמי קדושים שם שאסור לגלוות, יהה נזיר ולא יגלה משפחות ומה שבתו' זבחים זך מ"ה צ"א ד"ה החלטה כתבו דידיינן זר' יוסי שאמר עחידין ממורים ליטהר נוגע גם בויהיזו שלא לחריק משפחות שאינן ידועות יש לומר שהוא רק שאין לחוש לחומר יותר מידיינן מהמת איתה חש בזין שעתידין ליטהור אבל מה שאסורי עתה מדינן איך נקל מהמת שעתידין ליטהור תא עכ"ס עתה אסורה. אלא הדאי כתריין שאנו שום חלוט בדין עתה מלימת המשיח אלא שום עתה מטור ממש בנטמעה ומפליא אינו שום תקלה ככלא יגלה. ויש לפреш דין זה בבי' אוניגט.

ג. אם לישוא אשפה שנגע בה מבור וזה הור לטץ שאנו יודע, הדעתם שהייב לגלוות מבור מפורש שלא נדע א) דלא הותרו לגנוי כשנטמעו אלא דכל אישرون דעתך וממור הו רך להיזע שטוא עבד וממור אף אם לא ידע שאסורי אבל להאיין יודען שתוא עבד וממור אין שום אישור ולא הו כעובר בשוגג ובאונס. וכן אין מהויבין לגלוות בזין שליכא התקלה אחורי שאין יהען ומפליא אסורי לגלוות מפני כבוד הבריות חכשו ר' שגערבו בתם. חזית שאף בל נערב ליכא אישור להאיין יודען דהו למ"ז מעת שחלוק מכל אישורי הו שבעל אישורי היה עצם מהתיקת המעשת לבכד האיסור ולכנ' בכל אותו געש איסור, אך לעניין עונשין יש פטור אם ה"י שוגג או אגוז, אבל בממור היה תידיעת חלק בתאיסור, שחחתתנותה והתקרכבותה ממורות וכבדות בכשותה הוא האיסור ולא עצם האיש, וכשלא ידע שתוא מבור עבד ונשא בחוקת כשר נמצאו שחותקי בין איש לאשה

שם הוא מחתת דנאשרה לו מה שהיה מיוחדת לאביו אף שלא هي בוגר קניון קדושים, אבל עירום אהורות דע"י קידושון שלא נאסרו אלא אחר מ"ת הוא רק ע"י קידושון דלנין שאינו שיר בב"ג ולא هي שיך להחמיר כלל וזה פשוט לכאותה. אך יקשה מלשונו הגמי בפסחים דף קי"ט ע"ב שאמר יעקב אני מברך שנשאתי ב' אתיות בחיהן שעתיה תורה לאוטו עלי' תוא למה שבארותי אין שיר לאסור עלי' אף אחר מתן תורה א"כ משמע שהי' שיר מסיטת קידושים וכדמינו בירוש שפרשי' בחומש למ' וחיה (מח, ט) שהראה שטר קדושים, ואך שלבן דהאי לא קידש בנותו לע יעקב דהוא לא קיים את התורה ואין ראי' מיסוף, מימ' הא היו אהיות מאכ' אחד ואולי גם מאכ' אחת ולכנ' ציל' שבשם זה עכ'ים עתידה תורה לאוירון עלי' אף שלא אסורה את נשוי לא נאה שיבוך. אך שיש להקשוח על עטרם שנשא יוכבד שהיתה אהות אבוי הא עטרם הוא מד' שמנתו בעטוי של נשח ובבודאי קיים גם הוא כה'ת. ושמעתיה שמתרצהין שלצורך גדול לא קיימו והבא ה' צורך גדול שידעו ברוח'יך שמשה ואחרון ומרים יולדו רך מדם. אבל יקשה פובא אדם שיר לאטור גם קודם מ"ת לירוצין ליותר א"כ שיר בשם האיסור אף קודם ריך שעדיין לא נאשרה, וא"כ מ"ט הולדות כשרים הוא ולד ערוה הוא מטור אינו מצד עונש על החטא או שאין שיר לעונש על החטא ה'י' חולד מטור משום דוח שהוא מטור אינו מצד עונש על החטא אלא דולד ערוה והוא מטור בעצם כעין ולד הנולד מון הטעמא שהוא טמא שאינו קנס אלא שבעצם הוא כן. וא"כ גם קודם מ"ת נהי שלא נאשרה אבל בזין שהי' בשם האיסור מאחר דה' הדור שלא לנשאה מ"ט לא ה' מטור, ואך שעדיין לא נאסר מטור קודם מ"ח מ"מ כשניתונה תורה ונאסר מטור ה'י' להם ליאסר. ואדרבה אליבא דאמת אין לנו מיחס כמשה ואחרון, ובפירש ילפינן סול מטור לדיני נפשות מאחר שצריך שיהיו מיזחטין כמשה בסנהדרין דף ל"ז ע"ב.

ב. תימה ברברי הביש שבי' שאשה אונה מזוורת לרשות פטולין

וונת תב"ש סי' ב' סקיט' הקשה על תרמביים ה' אישוב פ"ט חל' כ"א וש"ע דאיiri ביש עדיט שנחערב בהם מטור מ"ט א"ז האשת בדיקת הא תיא ג"כ מוחרת ותירץ משות דכ"א מהמשחת הוא ספק מטור וכשר מה'ת, לא חממיyo בדיקת חמיריך בדישע, בזון שמעינו קולא בדיה נטולי כחונת. ותמות מאר דלא מזינו חליך באיסור שחותקי בין איש לאשה

קידושין נקנית פרק ראשון האשה

לכוניות דילג ג' הילטריך דמלחים עין משפט
ו גילוי מריות וס נזה על מריות נר מצח

ר' יוסה מל האנובות הילו טוקא
אמם נמר דילך בני מין לחץ מל
קשי דהמוריין סלק טמרה בראת
ירוטין. נARB אלג בחרירה געלתיה
ס'

מראה הפנים

ט' מלחמתם, וזה מוחזק בדעתן כי ישראליים
כ' קראו כנראה מלחמתם לדודו
ה' מלה ונוליס ואצלאן ולמי גורן מלחמות
ונוכחות קה' פיטל מלך דשאקיין גנרטה
ו' ג'רמןס בפ' עיר, תלםם ה' ו' שאכט
ח' אצלאן דאלבון ודרלאן האיז ל' סטב
ו' יונטן האס כנשא נאלרנטה לו' יוי איז
ו' קראלו הנ' מ' קאנל ג' גנרטה המלחמות
ו' לא כל דמי ישראלי וגדשאען מלעגון
ו' עז' דודר ג' יסראל וגנעריך זיך
ו' ווורה ד' ע' ע' ווילמיין האס לאו'

הארם מגרש מה לחטן ונעמוּס טניה
מגרשין
ור ישבה מכל הארץ באהל טוקא
מה נאמר בירך בני מניין לחץ מל
שי דהמוריין טהור טמרה נקצת
רויטין. בכח אלג בחרוירם בעניהם
ק'

במה טה ומתקיך בדעתך כדי יארלן.
 נ"ז קחן בכרעה האמלהה לדויה
 ד מהנו ונדס אדרלה ולמי גרען מעריה
 כ בוגריה קה' קטל לול דוחקוק ננמרה
 ב' אדרמ"ס פפ"ש מלה' מלפס לא' זטב'
 ג' יושען סאלן כון טרול ואכיז' גו סוב'
 ה' תחנן בכרעה נאורה רטה לי' זה לה' גרא'
 ג' נמי נבל לוי' בכרעה המורהה
 ט' כל קדי יוארלן ודחתהען מלטהען
 י' אין חור דידי יעדלא ונמיגר ייך
 ווועה דרי' ער' ווועטק האס לא'

שופטים. הלוות מלכימ פ"ט

הרדב"ז (מכ"י)

מ' על הג' אמר יתלהן אגון דרכיה קייב עלייך דאי
ר' נזיר נעלם נעל יא לאס ננסקה מופת
ה' ר' יומן גון נילקה ה' גון
ה' קדו כדיין לדין ומומתניין קבב שחת לייט צדיג

בגלילו יומם רבוי בז'ינו לוי זדיגו דיבנו:

שיבכה עליה כדרוכה אחר שנכעלה בבעל. אבל מאורסה או שנכנסה לחופה ולא נבעלה אין חיבור עלייה. שנאמר והיא בעולח בעל. במה דברים אמרוים בגין זה שבא על בית נח. אבל עכ"ס הבא על היישראלית בגין דרךה בין שלא כדרך חיוב. ואם היתה מאורסה נסכל עליה כרני ישראל. בא עליה אחר שנכנסה לחופה נבעל נבעל הרי וזה בחנק כרני ישראל. אבל אם בא על אשת ישראל אחר שעובדלה הרי וזה כמו שבא על אששת עכ"ס חברו ויירג בס"ף: ח' בן נח שייחד שפחחה לעברו ובא עליה הרי וזה נהרג עליה משום אשחת החבורי. ואינו חייב עליה עד שיפשט הדבר ואמרו לה העם זו דביה עבר פלוני. ומאמתי תחזר להוורה משיפורישנה מעברו יופרע ראשונה בשוק. ומאמתי תחיה אשחת חברו כגורשה שלנו משיזיאנה מבתו וישראלת עצמה. או משתצא היא מתחת רשותו ותתקל לה. שאן להם גירושין בכתב. ואין הדבר תלוי בו לבך. אלא כל ומון שירצחה הוא או היא לפרש זה מוה פורשין: נח חייב על הגול. בגין שגול עכ"ס בגין שגול ישראל. ואחר הגול או הגונב ממון או גונב נפש. או הכבש שכיר וכויזא בו. אפילו פועל שאכל שלא בשעה מלאכה. על הכל הוא חייב. והרי הוא בככל גולן. מה שאן בגין ישראל. וכן חייב על פחות משווה פרותה. ובן נח שגול פחות משווה פרותה ובן אחר גוליה ממנה. שניהן נהרנן עלייה: י' וכן חייב על אבר מן הרה. ועלبشر בגין הרה בכל שהוא. שלא יתנו השיעורין אלא לישראל בלבד. ומותר הוא ברם בגין החז:

ב נס: וּמְשׁ אוֹ הַכּוֹבֵשׁ שָׁבֵר שִׁבְרַן וּבוֹן.
ס טׁוֹחַ וְלֹא קַצְעַת גָּנוֹר מִלְּלָה גָּזֶל מִלְּלָה
מִמְּלָה נִינָּה גָּזֶל מִלְּלָה קָוָן. וּפִיטָּקָי "עֲכוֹס"
לְגַם גַּם נִילָּה גַּם נִכְונָה כָּכְרַת קָטָן. וּפִיטָּקָי
לְגַם גַּם נִילָּה גַּם נִכְונָה כָּכְרַת קָטָן
וְהַ פְּרוֹתָה וּבוֹן). מִימְמִילָּה דְּלִיתָן מִיְּתָן כָּרְנָה

ל'חט' משנה

וְיַעֲשֵׂה מִצְיוֹן שָׁמֶן כְּלָרְכָה
וְלֹא חַלְיוֹן שָׁם קַעֲלָה כָּלָל הַלְּבָב כְּמַעַד
כְּנַסְתָּמָת רַגְנִי כָּן חַלְלָה וַיְיַזְחֵק כָּמָז
כְּלָבָבִי לְמַזְמָנָה:

ונימותם ממלו מהים מהל נט נחמן מלך

הנ' **ח ו'** רביית עבר עבד פלוני וכו'. נפקח לה
ב**ה** נא דעתך לטנייה דכל"ס כלויל

זשנה למלך

פרק מרכע מיום (לט נ"ז) וככמונות פלק נערלה

מגנדל עוז בצע מימוט (דנ"ו): ט' וכנן חייב על פחות משווה פרותה כי' עד היל' ליטרול נלכד. נסנאש

מגדל עוז

בנומפלטמה

אייתי קרא, ש"מ דרבנן מודו בה¹⁹⁵, دائ' לאו הלבטה היא, לא הויה להו בגמ' למימר אלא מ"ט דר"א, כדאמר לעיל מיניה¹⁹⁶ מ"ט דר' שמעון¹⁹⁷, ועוד שזאת הדרשה דחווקים שחקקתי לך כבר, היא רגילה בתלמידו¹⁹⁸ לומר חוקים שחקקתי לבני נח שצוויתי אוטם שלא להרכיב כלאים בבהמה ואילנות תשמרו, ומשמע דהילכתה היא, אלא שאין זה דעתה, דעתמא לא נקטה הר דרשה לעניין בני נח, אלא לגבי חוקים שחקק הקב"ה בברית עולמו¹⁹⁹, שאמר²⁰⁰ למיינו בבהמות ואילנות, שלא ישנו סדרי בראשית (בהרכבת) [בהרכבה] ובכלאים. לאמר זו ג"ע. ואית ול"ל האי קרא (מלאמור) [דלאמר], זהה עריות בהדים הראשונים להו לקלמן²⁰¹ מקרא דעתך יעזב איש וכור²⁰². ויילדעך יעזב איש אינו אזהרה, אלא דברי אדם הוא שאמר כן על הויה, ואין למודד משם אלא

קשה לי זהה במקומות שכם אפשר שהיה שם דיניין¹⁹¹, אלא שלפי שהיה שכם בן חמור אדון עליהם לא יכולו לשופטו, כמו שמצוינו בכמה הכם¹⁹² ישראל שהיו עושים הרע בעניינו ה' ולא היו הורגים אותם ישראל. ומ"מ אפשר לומר לענין הריגת בני שכם שכבר היו חifyין מיתה לפि שהיו עובדי ע"א, אלא שלא היה דינים נמסר לבני יעקב, שלא היה סיפק בידם לעשות זה המשפט, לולי השגחת הש"י שנתן חתמת על יושבי הארץ, ווז"ש יעקב עכרתם אותי להבאישני ביושב הארץ.

ר' אליעזר אומר אף על הכלאים. הרמב"ם זיל פסק בר' אליעזר בפרק הנזכר¹⁹³, אבל איינו נהרג עליהם, וניל' שפסק כמותו אע"פ שהוא יחיד, משום דבגמ' ¹⁹⁴ אמרין מה"מ אמר שמואל א"ק את חוקתי [תשמרו] חוקים שהקמתי לך כבר וכו', ומדקאמר מה"מ ושמואל

רומו ורומייה. אכן בהגחות דגול מרובה שם כותב דבחנים תחתה הש"ך על הדרישה, שהרי מכואר כדיות הדרישה בפ"י מהל' מלכים ה"ז, וכ"כ בהגחות רעכ"א דעתות הדופס נפל בדרישה, שכתב פ"ז, וצ"ל: פ"י. וכן השיג עעל הש"ך הברכי יוסף יוזף י"ד ס"י רצה אותן א. 194 לקמן ס, א. 195 עיין בברכי יוסף יוזף י"ד ס"י רצה אותן א. ד"ה איברא, שתמה על מ"ש רבינו דכו"ע מודים שכנן נח מוחזר על ההרכבה, והרי מפורש בירוש' פ"ק דכלאים ופ"ק דערלה דיש בזה מחלוקת. ותי' דלעומם רבנן ס"ל דהרכבה אסורה לבן נח, והירוש' דמוכחה מימינה דaicא פלוגתא היינו ר' יהודה דס"ל שלא נצטו נאלآل על ע"ז בלבד. 196 נת, ב. 197 עין בלט, א. 198 קידושין בבלחם משנה פ"י מהל' מלכים ה"ז. 199 עין בר"ן בפי לר"ף קידושין טו, בבדפי הר"ף ד"ה לוקין, דהא דעתיא שם את חוקותiTASHMOROT, אפשר דעתיא אפי' קרבען דס"ל דבן נח לא הגוזר על הכלאים, ולרבנן hei קאמר קרא חוקים שהתקנתה וסדרתיה במעשה בראשית שלא יתרכב מין אחד בחבירו אני מצוה אתכם שתשמרו אותן, והיינו ריק בסיני נצטו ולא בני נח, וכן מכואר בתוס' לקמן ז, א. ד"ה חוקים. וראה מ"ש לפ"ז לחידש בשורת אסור רק משום אמרה לנכרי שבות, ובמקומם שיש לגוי חלק בפירוט ואגדתיה דנפשיה מרכיב להשביח פירוטיו אין כאן שבות ושוב מותר לישראל ליהנות מהליך פירות המגע לו. 200 בראשית א, יב. 201 נז. ב. ונח. א. 202 בראשית ב. כד.

ומ"מ הוויל ולא נתחייבו ע"י ב"ידicus כעס עליהם יעקב על שהכינוי עצם לסכנה על מצוה שאינה מוטלת עליהם, ונסתלקה השגתו הרמב"ן מכל וכל. והוא מ"ש בעניינים למשפט סק"ה. 191 191 קצ"ע, דברנן נח טגי בדין אחד, ראה רmb"ס פ"ט מהל' מלכים הי"ד. 192 192 צ"ל: מלכי. פ"י מהל' מלכים ה"ו. ועיין בכרך משנה שכותב דהרבנן לא פסק כר"א דא"כ הוא שМОונה מצוות בני נח שהוא נהרג, והרמב"ס בפ"ט הה"א שם כתוב ורוק על שבע מצוות בני נח נהרג, וכ"כ בביורו לרמב"ס פ"א דכלאים ה"ז דמ"ש דאסור לישראל להניח לעכו"ם שירכיב אילנות אינו מטעם דס"ל כר"א דאסור לבן נח להרכיב אילנות אלא מטעם אמריה לעכו"ם, וכ"כ בפ"ט שם ה"ב דהטעם דאסור ליתן בהמתו לעכו"ם להרבעה לו הוא משום דברוק הפועלים בב"ם אייבעיא אמריה לעכו"ם באיסור לאו אי שיי ולא איפשיטה. ועיין במשנה למלך בפ"א מכלאים שם שתמה על הכספי משנה מ"ש הרמב"ס המוחכר בד"ר כאן, דמשמע שיש איסור לבן נח מצד עצמו להרכיב, וכן כתוב גם לשון הרמב"ס שם נראה דס"ל דאף בלבד אמריה אסור מدلא קאמר ואסור לומר לנרכרי אלא אסור להניח, והיינו דהוא מצד עצמו מוזהר, ואסור להניח לו משום לפני עור. ועיין בש"ך יוז"ט רצץ סק"ג דכתב בזרישיה דהא דאסור לישראל ליתן בהמתו לעכו"ם להרבעה משום ובני נח מצוין על הרכיבת אילין והרכיבת בהמה, וכ"כ הרמב"ס בפ"ז מהל' מכלים, ומישג שם הש"ך שלא יתכן, דהא קיימי' לנ"ד ז"ז' מצוות נצטו בני נח ותו לא, ואף שר"א סובר כן אבל אין קיימי' לנו כרבנן, ובפ"ז מהל' מכלים אין שם

אייתי קרא, ש"מ דרבנן מודו בה¹⁹⁵, דיין לאו הילכתא היא, לא הויה להו בغم' למייר אלא מ"ט דר"א, כדקאמר לעיל מיניה¹⁹⁶ מ"ט דר' שמעון¹⁹⁷, ועוד שזאת הדרשה דחוקים שחקרתי לך כבר, היא רגילה בתלמיד¹⁹⁸ לומר חוקים שחקרתי לבני נח שציוויו אותם שלא להרכיב כלאים בהמה ואילנות תשמورو, ומשמע דהילכתא היא, אלא שאין זה ראייה, דבעלמא לא נקטה הר' דרשה לעניין בני נח, אלא לגבי חוקים שחקר הקב"ה בבריאות עולמו¹⁹⁹, שאמר²⁰⁰ למנינו בהמות ואילנות, שלא ישנו סדרי בראשית (בהרכבת) [בהרכבה] ובכלאים. לאמר זו ג"ע. ואית ול"ל האי קרא (מלאモר) [далאמאר], רה ערויות בהדייא דרישין להו לקמן²⁰¹ מקרא דעתך יעוז איש וכו²⁰². ויל דעתך יעוז איש אין אזהרה, אלא דברי אדם הוא שאמור כן על חווה, ואין למודד ממש אלא

קשה לי להסבירו בירושה הארץ. ואילו השם אפשר שפה דינין²⁰³, אלא שלפי שהיה שכם בן חמוץ אדונם עליהם לא יכול לשופטו, כמו שמצוינו בכמה חכמי²⁰⁴ ישראל שהיו עושים הרע בעניין ה' ולא היו הורגים אותם ישראל. ומ"מ אפשר לומר לעניין הרגת בני שכם שכבר היו חיבין מיתה לפיה שהיו עובדי ע"א, אלא שלא היה דינם נמסר לבני יעקב, שלא היה סיפק בידם לעשות זה המשפט, לולי השגחת הש"י שנtan חתמת על יושבי הארץ, וזה יעקב עכורותם אותן הבהיר בירושה הארץ.

ר' אליעזר אומר אף על הכלאים. הרמב"ם ז"ל פסק כר' אליעזר בפרק הנזכר²⁰⁵, אבל אינו נהרג עליהם, ונ"ל שפסק מתוך ע"פ שהוא יחיד, משום דבגמ' אמרין מה"מ אמר שמואל א"ק את חוקתי [תשמרו] חוקים שחקרתי לך כבר וכו', ומדקאמר מה"מ ושמואל

רמו ורמייה. אכן בהגחות דగול מרובה שם כתוב דבחינות תמה הש"ך על הדרישה, שהרי מכואר כדעת הדרישה ביפוי מהל' מלכים ה"ז, וכ"כ בהגחות רעך"א דעתות הדפוס נפל בדרישה, שכותב פ"ז, וצ"ל: פ"י. וכן השיג ברין אחד, ראה רmb"ס פ"ט מהל' מלכים ה"ז. 194 לקמן צ"ל: מלכי. 195 פ"י מהל' מלכים ה"ז. ועיין בסוף משנה שכותב הרמב"ם לא פסק כר"א דא"כ והוא שמונה מצוות בני נח שההוא נהרג, והרמב"ם בפ"ט ה"א שם כתוב דרך על שבע מצוות בני נח נהרג, וכ"כ בביורו לרmb"ס פ"א דכלאים ה"ז דמ"ש אסור לישראל להניח לעכו"ם שירכיב אילנות איינו מטעם דס"ל כר"א אסור לבן נח להרכיב אילנות אלא מטעם אמירה לעכו"ם, וכ"כ בפ"ט שם ה"ב דהתעם אסור ליתן בהמתו לעכו"ם להרכיבה לו הוא משום דברך הפוילים בב"מ איבעיא אמירה לעכו"ם באיסור לאו אי שרי ולא איפשיטה. ועיין במשנה למלך בפ"א מכלאים שם שתמה על הכספי משנה מ"ש הרמב"ם המוזכר כד"ר כאן, דמשמע שיש איסור לבן נח מצד עצמו להרכיב, וכן כתוב דגש לשון הרמב"ם שם נרא הערכיב, ומ"מ אמירה אסורה לבן נח מצד לנכרי אלא אסור להניח, והיינו והוא מצד עצמו מוזהר, ואסור להניח לו משום לפני עור. ועיין בש"ך י"ד ט"י רצוי סק"ג דכתיב בדרישה דהא אסור לישראל ליתן בהמתו לעכו"ם להרכיבה משום דברי ש"מ מ"ז על ה�建 אילן והובעת בהמה, וכ"כ הרמב"ם בפ"ז מהל' מלכים, ומseg' שם הש"ך שלא יתכן, דהא קיימ' לן דו' מצוות נצטו בני נח ותו לא, ואף שר"א סובר כן אבל און קיימ' לו כרבנן, ובפ"ז מהל' מלכים און שם

ומ"מ הוואיל ולא נתחיכיבו ע"י ב"זicus כעס עליהם יעקב על שהניטו עצם לסתנה על מצוה שאינה מוטלת עליהם, ונסתלקה השגנת הרמב"ן מכל וכל. וראה מ"ש בעניינים למשפט סק"ה. 191 קצ"ע, דרבנן נח סגי ברין אחד, ראה רmb"ס פ"ט מהל' מלכים ה"ז. 192 צ"ל: מלכי. 193 פ"י מהל' מלכים ה"ז. ועיין בפסוק משנה שכותב הרמב"ם לא פסק כר"א דא"כ הוא שמונה מצוות בני נח שההוא נהרג, והרמב"ם בפ"ט ה"א שם כתוב דרך על שבע מצוות בני נח נהרג, וכ"כ בביורו לרmb"ס פ"א דכלאים ה"ז דמ"ש אסור לישראל להניח לעכו"ם שירכיב אילנות איינו מטעם דס"ל כר"א אסור לבן נח להרכיב אילנות אלא מטעם אמירה לעכו"ם, וכ"כ בפ"ט שם ה"ב דהתעם אסור ליתן בהמתו לעכו"ם להרכיבה לו הוא משום דברך הפוילים בב"מ איבעיא אמירה לעכו"ם באיסור לאו אי שרי ולא איפשיטה. ועיין במשנה למלך בפ"א מכלאים שם שתמה על הכספי משנה מ"ש הרמב"ם המוזכר כד"ר כאן, דמשמע שיש איסור לבן נח מצד עצמו להרכיב, וכן כתוב דגש לשון הרמב"ם שם נרא הערכיב, ומ"מ אמירה אסורה לבן נח מצד לנכרי אלא אסור להניח, והיינו והוא מצד עצמו מוזהר, ואסור להניח לו משום לפני עור. ועיין בש"ך י"ד ט"י רצוי סק"ג דכתיב בדרישה דהא אסור לישראל ליתן בהמתו לעכו"ם להרכיבה משום דברי ש"מ מ"ז על ה�建 אילן והובעת בהמה, וכ"כ הרמב"ם בפ"ז מהל' מלכים, ומseg' שם הש"ך שלא יתכן, דהא קיימ' לן דו' מצוות נצטו בני נח ותו לא, ואף שר"א סובר כן אבל און קיימ' לו כרבנן, ובפ"ז מהל' מלכים און שם